

# Tilsynserklæring for Vejlernes Naturfriskole, 2013-2014

## Skolens navn

Vejlernes Naturfriskole

## Skolekode

280220

## Tilsynsførende

Søren Ladegaard Jensen

## Datoer for tilsynsbesøg

27., 28. og 29. januar, 2014

## Foregår undervisningen på dansk?

Undervisningen foregår på dansk

## Vurderer tilsynsførende, at skolen forbereder eleverne til at leve i et samfund med frihed og folkestyre?

Det er fortsat min vurdering, at skolen forbereder eleverne til at leve i et samfund med frihed og folkestyre. Skolen er præget af et demokratisk sindelag, som kommer til udtryk gennem formelle og uformelle demokratiske initiativer. Fra starten af skoleåret 2013-2014 er der på baggrund af et elevønske etableret elevråd for alle klasser på skolen, og eleverne er blevet introduceret for, hvad et repræsentativt demokrati er. Til den daglige musik og fortælling er ordet frit og alle har mulighed for at ytre sig. Elevernes medbestemmelse er en vigtig del af den demokratiske dannelse og eleverne har medbestemmelse. Et fysisk udtryk for, at eleveres initiativer bakkes op af de voksne i og omkring skolen, er en multibane på legepladsen, som, på baggrund af elevønsker, blev etableret og nu bliver flittigt brugt. Et andet eksempel er, at elevønsker om siddepuder til Musik og Fortælling, de kan bruge, når de sidder på gulvet i salen, som har ført til, at alle elever nu er i gang med at lave deres personlige siddepuder i et undervisningsforløb, som indeholder elementer af håndværk og design.

## Hvilke klasser og fag har været omfattet af tilsynet?

Alle klasser og alle fag har været drøftet i samtaler mellem den tilsynsførende og skolelederen, som også har handlet om resultater af lokale og nationale test. Derudover har tilsynsførende observeret undervisning i dansk og matematik i familiegrupperne fra 0.-6.klasse, musik og fortælling, dansk i 0.-4. klasse., højtlesning for børnehavebørn, matematik i 1.-4. klasse, historie og engelsk i 3.-4.klasse. Nedenfor følger beskrivelser af den undervisning, som tilsynsførende har observeret og som er med til at danne grundlag for den faglige vurdering.

## Dansk i familiegrupperne

Eleverne møder i deres klasser, hvor lærerne siger godmorgen til dem og fører protokollen. Jeg bevæger mig omkring og observerer, hvad der sker i de forskellige familiegrupper. I et lokale sætter

nogle elever sig og går straks i gang med at arbejde. Nogle af de mindre elever går omkring og falder ikke rigtig til ro. Det ser ud som om, de ikke ved hvor de skal sætte sig. Et par elever bliver hentet fordi de skal øve sange til skoleopsætningen af Bølle Bob. I et andet lokale sidder to familiegrupper af 6-8 og arbejder koncentreret med engangsmaterialer, som træner dansk grammatik. Ind i mellem beder de læreren om hjælp. De får også tid til at hygge sig med og hjælpe hinanden. Der er to voksne i lokalet, som øver læsning med enkeltelever. Ude på gangen sidder en gruppe af de mindre elever og laver bogstavvævning sammen med en voksen. Der er stor koncentration og fokus på arbejdet. I et tredje lokale sidder en gruppe elever og arbejder individuelt. De fleste er meget koncentrerede om arbejdet.

### **Matematik i at familiegrupperne**

Jeg bevæger mig rundt mellem familiegrupperne, som sidder i forskellige lokaler. I et lokale tager læreren imod børnene i klassen og snakker hyggeligt med dem. Eleverne sidder stille på deres pladser og der er ro til samtale. Læreren siger, at der skal arbejdes med matematik i matematrixbogen, så eleverne ikke skal have lektier for i den kommende vinterferie. Eleverne henter deres materialer i tasker eller bogkasser og fordeler sig i klassen og øvrige lokaler til familiegrupper. De fleste elever arbejder, stille og roligt. En gruppe drenge er dog mere optagede af at snakke sammen. Jeg går en tur rundt i alle lokalerne. Der er en generel koncentration og optagethed af arbejdet. De voksne er fordelt i alle lokalerne og hjælper med matematikken og eleverne hjælper også hinanden.

### **Musik og fortælling, dag 1**

Børnene ankommer fra klasserne til deres familiegrupper og der er almindelig rummel, mens alle finder på plads. Derefter bliver alle stille. En lærer siger godmorgen til alle og fortæller, at de i dag skal se på fotografier fra Rumænien. De er fra et fattigt område, som har modtaget de julegaver, som skolens børn har pakket ind og sendt som julehjælp. Børnene kigger opmærksomt på fotografierne. De kigger efter gaver, som de selv har pakket ind, og som de kan genkende på gavepapiret. De kigger på de rumænske børn fra fattige kår og morer sig over nogle af billederne, hvor de rumænske børn står lidt akavede og viser gaverne frem. Da fremvisningen af fotografier slutter, klapper eleverne. Musik og fortælling slutter med forskellige praktiske meddelelser fra lærerne og nogle elever som fortæller, at de står for nogle fælles lege i ti-pausen.

### **Musik og fortælling, dag 2**

Der ankommer et livligt mylder af børnehavebørn til salen sammen med de voksne fra børnehaven. Skolebørnene kommer stille og sætter sig ned og der er en rolig stemning. Til klaverakkompagnement synges: I sne står urt og busk i skjul, men ikke mange synger med. Der bedes Fadervor og eleverne siger bønnen i kor. Derefter synges: Spurven sidder stum bag kvist, som heller ikke mange synger med på. Der orienteres fra lærerne. Der er emneuge i næste uge, som handler om at gøre klar til skolefesten. Lærerne fortæller, hvem der skal lave forestilling, boder, bage kager, pynte, rydde op, hvordan der skal hygges fredag og at alle derefter har vinterferie. Lærerne orienterer om, at fredag er sidste chance for få udleveret Godhedsbeviser fra Danmarksindsamlingen. Herefter synges: Smukke Sally, fra forestillingen Bølle Bob, som alle skal synges til skolefesten. Børnene synger af fuld hals til medrivende klaverspil. En lærer læser derefter højt af bogen: Gangsterens nye klæder af Manu Sarèn, en multitnisk gangsterbog for børn, som er

en gendigtning af: Kejserens nye klæder. De sjove illustrationer fra bogen vises som powerpoints. Oplæseren læser med forskellige stemmer til karaktererne. Børnenes opmærksomhed er fanget. De lever med i historien og griner højt. Da læsningen er slut, synges: Hvis jeg var født som cowboy, som også indgår i skoleforestillingen. Alle synger godt med. Musik og fortælling slutter i god stemning med sangen: Rapanden Rasmus og igen synger børnene godt med. Herefter er der frikvarter.

### **Dansk i børnehaveklassen**

Børnehaveklassen arbejder med materialet, Minifandango med fokus på sproglig opmærksomhed. Alle er meget engagerede. De skriver og tegner bogstaver i bøgerne og på tavlen.

Børnehaveklasselæreren har god kontakt med børnene, der har frihed til at arbejde. Læreren prøver gennem samtale at udfordre børnene til at gøre deres bedste. Ved times slutning siger læreren, at hun gerne vil se, hvad børnene har nået. Hun kigger i deres hæfter og derefter minder hun børnene om at tage varmt tøj på, inden de går ud for at lege i frikvarteret.

### **Dansk 1.-2. Klasse**

Jeg kommer ind i klassen, da halvdelen af lektionen er gået. Der er en lærer og en undervisningsassistent i klassen. Læreren giver en instruktion og halvdelen af eleverne hører efter, den anden halvdel arbejder videre med det, de er i gang med. Efter nogen tid forlader 1.klasse og læreren lokalet for at gå på biblioteket. Undervisningsassistenten arbejder videre med 2. klasse. Eleverne arbejder koncentreret hver for sig. Nogle enkelte elever hjælper hinanden. Assistenten hjælper en elev med lydering og stavning. 1.klasse returnerer larmende til klassen. Læreren beder 2. klasse komme med på biblioteket. Undervisningsassistenten hjælper de elever, der beder om det. 2. klasse kommer retur og resten af timen arbejder alle elever med koncentration.

### **Dansk 1.-2. klasse**

Der er en lærer og en undervisningsassistent i klassen. Der arbejdes med bogen: Vitello af Kim Fupz Aakeson. Først læser læreren højt af bogen og derefter går eleverne i gang med den skriftlige opgave, som er at skrive kærestebreve. Enten virkelige eller opdigtede. Stemningen i klassen er høj og læreren må bruge tid på at få ro, så hun kan fortælle om opgaven. Børnene går i gang med skriveriet. De skriver løs og en del har brug for hjælp til at stave forskellige ord. Der er et højt støjniveau i klasen.

### **Dansk 3.-4. Klasse**

Læreren tager venligt imod eleverne, da de kommer ind fra frikvarter og opfordrer dem til at spise resten af deres madpakker. Læreren fortæller om den nye bog af forfatteren Bodil Bredsdorff, som hun har taget med, men eleverne har allerede opdaget bogen. Eleverne er meget opmærksomme på læreren, allerede før hun er gået i gang med at læse, og da hun begynder at læse højt, er eleverne meget optagede af historien. Efter højt-læsningen gennemgår læreren forskellige praktiske ting. Noget med fordeling af opgaver, besøg af sundhedsplejersken og uddeling af godhedsbeviser, som er en del af Danmarksindsamlingen, som klasserne har deltaget i. Herefter skal eleverne arbejde med en novelle i firemandsgrupper, på en måde, som er inspireret af Cooperative Learning. Læreren introducerer de forskellige roller i grupperne, som er: en oplæser, en referent, en som skal lave en overskrift og en som skal finde svære ord i teksten. Eleverne lytter opmærksomt til introduktionen. Læreren beder eleverne hente deres mapper, hvilket

afstedkommer uro i klassen og det tager nogen tid for eleverne at sætte novellerne i mapperne. Da alle har fået novellerne i mapperne, går arbejdet i gang. Ikke alle har forstået opgaven og læreren må gentage instruktionen. Pga. det generelle støjniveau i klassen, som skyldes elevernes samtaler, er det svært for eleverne at høre hinandens oplæsning. Derfor beder læreren om, at der kun er en ad gang pr. gruppe, som taler. Efter nogle minutter reduceres støjen til et lavere niveau og alle arbejder. En del drenge er motorisk urolige. Efter nogen tid forlader pigerne, efter aftale med læreren, klassen for at øve skuespil og læreren forlader klassen for at have en samtale med en elev. Da læreren er ude, går drengene i gang med at lege, Simon Say`s. Nogle få drenge leger ikke med, men arbejder videre med det, som læreren har bedt dem om. Da læreren vender tilbage, hører legen op og alle arbejder videre.

### **Dansk 3.-4. klasse**

Da jeg kommer ind i klassen efter eleverne og læreren, er der højtlesning, mens eleverne spiser deres mad. Eleverne lytter koncentreret. Efter læsningen går alle i gang med at arbejde med dansk grammatik i deres engangsmaterialer. Alle arbejder.

### **Højtlesning med børnehavebørn**

Børnehavebørnene har været med til Musik og Fortælling og de bliver hængende i salen og leger. En mindre gruppe børnehavebørn går med en lærer ind i biblioteket for at læse en historie. De sidder i en sofa og læser og taler om bogen. Alle børnene er meget engagerede i læsningen og samtalen. Læreren stiller spørgsmål og børnene svarer nærmest i kor. Der analyseres og tales om både ord og billeder. Børnenes øjne lyser af opmærksom koncentration og medleven.

### **Matematik i 3-4 klasse**

Eleverne starter timen med at spise deres madpakker. Lærerne har besluttet dette, fordi de vil give alle ro til at spise, fordi nogle elever vil vælge madpakken fra, hvis de skal vælge mellem den og at lege i frikvarteret. Mens der spises, hjælper læreren en elev med noget matematik. Læreren roser eleverne, fordi de var hurtige til at komme ind til timen og fortæller, hvorfor jeg er til stede og at der er ændringer i planen, fordi skolelederen er på kursus. Derefter gennemgår læreren et powerpointoplæg om multiplikation for 4. klasse. Hun fortæller, hvad det er, der skal arbejdes med og hvorfor det er vigtigt at lære den lille tabel. Alle elever lytter opmærksomt. Gennemgangen er meget hurtig. Derefter holder læreren et oplæg for 3. klasse om geometri og funktioner. Der er stadig ro og koncentration i klassen. Eleverne er meget opmærksomme. Da gennemgangen er slut, beder læreren eleverne gå i gang med arbejdet. De springer op og er straks igang. Der kommer en ekstra lærer ind i klassen og begge lærerne går rundt og hjælper eleverne og undersøger, om lektien til i dag er lavet. Der bliver også tid til hyggelige samtaler med enkelte elever. Nogle elever har brug for hjælp og andre kan selv. Der er en god og arbejdsom stemning i klassen.

### **Historie 3.-4. Klasse**

Læreren er i klassen, da eleverne kommer ind, og har gjort projektoren klar med powerpointoplæg. Hun fortæller eleverne, at de skal fremlægge deres historieprojekter om stenalderen for hinanden i klassen og har skrevet en rækkefølge på tavlen. Der bliver nogen uro blandt eleverne, men læreren beder om ro og følger op på det, da ikke alle forstår, at de skal være stille. Da der er blevet ro, fortæller læreren, hvordan hun mener, at man er en god klassekammerat, når andre fremlægger projekt, man skal være en opmærksom og god lytter, man

skal ikke drille, ikke buhe og man skal stille spørgsmål, hvis der er noget, som man ikke forstår. Læreren fortæller mig, at klassen har arbejdet med stenalderen og at eleverne selv har valgt om de ville skrive om rensdyrtiden, maglemosetiden eller ertebølletiden. Hun fortæller også, at anvendelsen af powerpoint har været en faglig del af projektet. Læreren fortæller eleverne, hvordan de kan stå, når de fremlægger, så de både kan se powerpoint og have kontakt med tilhørerne. Derefter går fremlæggelserne i gang. De følger planen, som afvikles smidigt. Læreren har lagt elevernes powerpointoplæg i rækkefølge på computerens skrivebord. Der er lyttet koncentreret af tilhørerne og de, som fremlægger, får en differentieret støtte af læreren i form af relevante spørgsmål. Eleverne følger opmærksomt med og lytter til hinanden, men efterhånden bliver nogle af dem lidt urolige, fordi de har siddet længe. Læreren tager tydelig ledelse af fremlæggelserne og gør opmærksom på, at alle skal fremlægge, så også derfor er det vigtigt at være gode ved hinanden og følge med. Eleverne øger deres fokus.

### **Engelsk i 3.-4. klasse**

Eleverne arbejder med et materiale som hedder: Colour the Clothing. Læreren forklarer, hvad de skal gøre. Fra en CD afspilles højtlesning på engelsk, hvor der gives forskellige informationer om, hvordan tøjet ser ud. Elevernes opgave er at farvelægge i overensstemmelse med dette og derefter skrive de engelske navne på beklædningsgenstandene. Eleverne arbejder koncentrerede. Læreren stiller spørgsmål på engelsk og mange elever svarer på dansk. Læreren beder dem venligt om at svare på engelsk. Læreren går omkring i klassen og hjælper eleverne.

### **Hvordan vurderer tilsynsførende elevernes standpunkt i dansk, matematik, engelsk og historie?**

Det er min vurdering at elevernes faglige standpunkt i de nævnte fag svarer til det forventelige gennemsnit.

### **Hvorvidt, vurderer tilsynsførende, ud fra en helhedsvurdering, at skolens samlede undervisningstilbud står mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen?**

Det er fortsat min helhedsvurdering, at skolens samlede undervisningstilbud står mål med, hvad der kræves i folkeskolen. Skolelederen fortæller, at man er meget optaget af, at eleverne opnår det bedst mulige faglige standpunkt, som afsæt for deres videre skolegang i overbygningen på den nærliggende folkeskole.

### **Hvorvidt vurderer den tilsynsførende, at det er relevant at udtale sig om enkelte elever eller grupper af elever, som skiller sig ud, f.eks. fordi den tilsynsførende vurderer, at de, i kraft af deres behov eller standpunkt, har behov for specialundervisning?**

Jeg vurderer ikke, at det er relevant at udtale mig om enkelte elever eller grupper af elever, som har behov for specialundervisning. Samtaler med skolelederen har betrykket mig om, at skolen har hensigtsmæssige strategier for at tilgodese elever, som har brug for ekstra hjælp til deres læreprocesser. Herunder relevant kontakt til den kommunale PPR.

Familiegruppeorganiseringen giver mulighed for, at elever med behov for voksenhjælp til læsetræning, kan få dette, når eleverne arbejder i familiegrupperne. Aktuelt er der 10 elever som får individuel daglig læsetræning sammen med en lærer. I 27 ugentlige lektioner, fordelt over alle klassetrin, er en lærer/voksen til rådighed for støtte på klassen eller som en mulighed for at elever kan blive undervist uden for klassen.

### **Mit overordnede indtryk af skolen**

Det er mit indtryk, at Vejlernes Naturfriskole er et dejligt sted for børn at være og at lære. Der er et relevant fokus på børnenes trivsel og læring. Børn og voksne udviser stort engagement og der er en positiv, hyggelig og imødekommende stemning på skolen. Det virker som om, der arbejdes bevidst med at tilbyde fællesskab, som alle kan være en del af. Et vigtigt eksempel på dette er familiegruppeorganiseringen, som både har et socialt og et fagligt sigte.